

AUDIT 2026, 2 (52), səh. 5-11.
AUDIT 2026, 2 (52), pp. 5-11.
АУДИТ 2026, 2 (52), стр. 5-11.

10.30546/2707-2037.052.2.2026.105

*Hacıyev Fazil Şöhlət oğlu,
iqtisad elmləri doktoru, professor,
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti (UNEC),
E-mail: fazilhaciye@yaho@.com
© Hacıyev F.Ş., 2026*

JEL: M42; O33, M48
UOT: 657.6; 004; 005.6

RƏQƏMSAL İQTİSADİYYATDA DAXİLİ AUDİTİN TƏŞKİLİ XÜSUSİYYƏTLƏRİ

X Ü L A S Ə

Tədqiqatın məqsədi - rəqəmsal iqtisadiyyat şəraitində daxili nəzarətin inkişaf istiqamətlərindən biri kimi daxili auditin nəzəri-metodoloji məsələlərinin tədqiqidir. Məqalədə rəqəmsallaşma şəraitində daxili auditin təşkili xüsusiyyətlərinə dair mövcud elmi yanaşmalar və rəqəmsal iqtisadiyyatın tələbləri qarşılıqlı tədqiq edilmişdir.

Tədqiqatın metodologiyası - sistemli yanaşma, təhlil və müxtəlif tədqiqatçıların elmi əsərlərindəki nəzəri baxışların ümumiləşdirilməsindən ibarətdir.

Tədqiqatın tətbiqi əhəmiyyəti - Azərbaycan Respublikasında daxili auditin təşkili, rəqəmsallaşdırılması, inkişafı və stimullaşdırılması ilə bağlı aktual problemlərin həll olunmasında istifadə edilə bilər.

Tədqiqatın nəticələri - rəqəmsal daxili auditin metodoloji əsasları əsaslandırılmış, müasir şəraitdə daxili nəzarət sisteminin ayrılmaz hissəsi kimi daxili audit funksiyası və rolu müəyyən edilmişdir. Rəqəmsal auditin aparılması üstünlükləri şərh edilməklə daxili auditin inkişafının strateji yol xəritəsinin hazırlanması təklif edilmişdir.

Tədqiqatın orijinallığı və elmi yeniliyi - tədqiqatda rəqəmsal daxili auditin təşkilinin xarakterik xüsusiyyətlərinə dair müasir baxışlar formalaşdırılmış, müxtəlif alimlərin elmi əsərlərindən və mövcud qanunlardan bəhrələnməklə problemlər üzrə əsaslandırılmış ciddi mexanizmlər müəyyən edilmiş və metodoloji üsullar verilmişdir.

Açar sözlər: rəqəmsal iqtisadiyyat, daxili audit, risklərin idarə olunması, audit, informasiya təhlükəsizliyi.

G İ R İ Ş

Müasir dövrdə rəqəmsal iqtisadiyyatın sürətli inkişafı iqtisadi münasibətlərin strukturunu köklü şəkildə dəyişərək təşkilat və təsərrüfat subyektlərinin fəaliyyət mexanizmlərinə yeni tələblər irəli sürür. Robotlaşma, süni intellektin və bulud sistemlərinin geniş tətbiqi nəticəsində biznes prosesləri daha çevik və avtomatlaşdırılmış xarakter almışdır. Bu tələblər fonunda daxili audit sistemlərinin rolu daha da aktuallaşmış, onların funksional əhatə dairəsi genişlənmişdir.

Müasir dövrdə rəqəmsal iqtisadiyyat qlobal iqtisadi inkişafın əsas istiqamətlərindən birinə çevrilmişdir. İnformasiya-kommunikasiya texnologiyalarının sürətli inkişafı, internetin geniş yayılması, süni intellekt, böyük verilənlər və bulud texnologiyalarının tətbiqi iqtisadi münasibətlərin strukturunda fundamental dəyişikliklərə səbəb olmuşdur ki, nəticədə ənənəvi biznes modelləri transformasiya olunmuş və müəssisələrin fəaliyyət mexanizmləri daha çevik, dinamik və texnoloji xarakter almışdır.

AUDIT 2026, 2 (52), səh. 5-11.
AUDIT 2026, 2 (52), pp. 5-11.
АУДИТ 2026, 2 (52), стр. 5-11.

Rəqəmsal iqtisadiyyat şəraitində təsərrüfat subyektləri yalnız məhsul və xidmət istehsalı ilə kifayətlənmir, eyni zamanda məlumatların idarə olunması, rəqəmsal platformalar üzərindən fəaliyyətin təşkili və innovativ texnologiyaların tətbiqi kimi yeni funksiyaları yerinə yetirirlər. Bu isə idarəetmə sistemlərinin, xüsusilə daxili audit mexanizmlərinin yenidən formalaşdırılmasını zəruri edir. Çünki rəqəmsal mühitdə əməliyyatların sürəti və mürəkkəbliyi artdıqca, risklərin idarə olunması və fəaliyyətin şəffaflığının təmin edilməsi daha da çətinləşir [9].

Hazırda strateji inkişaf istiqamətləri ilk növbədə rəqəmsallaşma fenomeni və cəmiyyətdə çoxsaylı sosial-iqtisadi proseslərin fəaliyyətində elektron texnologiyaların tətbiqi ilə bağlıdır. Belə ki, rəqəmsal platformalar cəmiyyətdə fəaliyyətin təşkilinin bütün proseslərinin həm dövlət, həm də korporativ tənzimlənməsinin forma və metodlarını köklü şəkildə dəyişdirir.

Hazırda ictimai məhsul dövriyyəsinin fasiləsiz prosesinin hər bir mərhələsində məlumat bazaları, mübadiləsi və rəqəmsal texnologiyalardan istifadə edərək proseslərin dəfələrlə sürətləndirilməsi rəqəmsal şəbəkələr və platformalarla əlaqələndirilir. Rəqəmsal platformaların informasiya bazalarının texnoloji parametrləri və xüsusiyyətləri sosial və iqtisadi istehsal prosesləri də daxil olmaqla cəmiyyətin həyat fəaliyyətinin bütün sahələrində bir çox məsələlərin sürətli həlli imkanlarını dəfələrlə artırır. Yeni rəqəmsal texnologiyalar cəmiyyətdə bütün fəaliyyət növlərinin, əmək fəaliyyətinin, əhalinin məişət mühitinin təşkilini, ölkənin həyat fəaliyyətinin dövlət tənzimlənməsini dəyişdirir [2; 3].

Daxili auditin təşkili xüsusiyyətləri

Müasir dövrdə rəqabət sürətlə inkişaf edir və yeni keyfiyyətli məzmun alır. Xüsusilə iqtisadiyyatın rəqəmsallaşdırılması şəraitində yüksək rəqabət mühiti formalaşır. Mallar, iş və xidmətlərə tələb və təklifin böyük miqyası global informasiya imkanları, anı rabitə vasitələri və rəqəmsal platformaların digər texnoloji komponentləri sayəsində daha da yeni şəkildə çıxış edir. Sərbəst qiymətləndirmənin müxtəlif variantlarının dəfələrlə artdığı belə bir şəraitdə bazar tarazlığını müəyyən etmək üçün yeni bacarıqlar tələb olunur.

Müasir şəraitdə müxtəlif mülkiyyət formalarının yaranması, təsərrüfat sahələrinin idarə edilməsində səmərəliliyin artırılmasını zəruri edir, bu isə idarəetmənin tərkib hissəsi kimi nəzarətin funksional aktivləşdirilməsini və təkmilləşdirilməsini tələb edir. Normal fəaliyyət şəraitində nəzarət kapital və resurslardan səmərəli istifadə etməklə istehlakçıların maraqlarını əlaqələndirilməsinə, müəyyən vaxt ərzində gəlirin optimallaşdırılmasına və təşkilatın davamlı inkişaf perspektivlərinin təmin edilməsinə şərait yaradır. Məqsəd ənənəvi yoxlama nəzarətindən onun aktiv formalarına, xüsusən də məlumatların idarə edilməsinə nəzarətə, analitik dəstəyə, təşkilati və iqtisadi qərarların proqnozlaşdırılması və əsaslandırılmasına keçiddir. Buna görə də, dəyişən iqtisadi şəraitə daim və tam uyğunlaşmaq biznes səhvlərini minimuma endirmək məqsədilə nəzarətin təşkili formaları, üsulları inkişaf etdirilir və təkmilləşdirilir.

Bazar iqtisadiyyatında dövlət, idarəetmə (daxili audit) və müstəqil (xarici audit) nəzarət sistemləri mövcuddur. Bu sistemlər bir-biri ilə sıx bağlıdır və daxili audit tərəfindən göstərilən xidmətlərin əhəmiyyətli miqyası və müxtəlifliyi sahəsində onların rolu artır. Maliyyə hesabatlarından əlavə olaraq daxili auditorlar mühasibat uçotu və daxili nəzarət sistemini, onların uçot siyasətinə və qanunvericiliyə uyğunluğunu yoxlayır, maliyyə və təsərrüfat fəaliyyətinin səmərəliliyini, həmçinin fəaliyyət prosesində nəzərdə tutulmuş strateji proqram məqsədlərə nailolma səviyyəsini qiymətləndirirlər.

İstehsal müəssisələrinin aktiv inteqrasiyası, şaquli və üfüqi formada inteqrasiya olunmuş korporativ strukturların formalaşması, xarici kapitalın aktivləşməsi şəraitində daxili nəzarətin və auditin gücləndirilməsi və səmərəli təşkili məsələləri vahid uçot metodologiyasının təmin edilməsinin ən vacib şərtinə çevrilir.

AUDIT 2026, 2 (52), səh. 5-11.

AUDIT 2026, 2 (52), pp. 5-11.

АУДИТ 2026, 2 (52), стр. 5-11.

Qanunvericilikdə səhmdar cəmiyyətləri üçün daxili nəzarətin və auditin vacibliyi vurğulanmış, lakin onun təşkili üçün, xüsusən də statusu müəyyən edilmədən dəqiq tələblər formalaşdırılmamışdır. Bütün bunlar təcrübənin sistemləşdirilməsini, müasir bazar münasibətləri şəraitində daxili auditin nəzəriyyəsi, metodologiyası və təcrübəsinin tədqiqini, onun inkişafı üzrə problemli məsələlərinin həllini tələb edir.

Daxili auditin nəzəriyyəsi və praktikasında bir çox məsələlər kifayət qədər tədqiq edilməmiş və mübahisəli olaraq qalır. İqtisadi məlumatların və audit işlərinin yerinə yetirilməsi üçün iş yerlərinin avtomatlaşdırılması işlənməsi şəraitində audit metodologiyası hələ tam işlənməmişdir. Bazar iqtisadiyyatı şəraitində müxtəlif təşkilati-hüquqi formalı və sənaye mənsubiyyətli sahibkarlıq subyektlərinin auditinin standart üsulları mövcud deyil. Onu da qeyd edək ki, daxili audit işçilərinin işinin təşkili müasir tələblərə tam cavab vermir. Odur ki, auditorların sayı, audit fəaliyyətinin növləri və obyektləri üzrə səmərəli vaxt sərfi üçün standartlar, habelə səmərəliliyin qiymətləndirilməsi üçün tövsiyələr hazırlamaq labüddür.

Bazar iqtisadiyyatı şəraitində təsərrüfat subyektlərinin müstəqilliyinin və özünüidarəsinin güclənməsi biznesin səmərəliliyinin artırılması, dövrüyyə kapitalına qənaət edilməsi və artırılması, ehtiyatlardan tam və səmərəli istifadə edilməsi zərurətini ön plana çıxarır. Bu isə beynəlxalq təcrübə və rəqəmsallaşmanın prinsipləri əsasında daxili auditin nəzəri, metodoloji və praktiki məsələlərinin dərindən işlənməsini zəruri edir.

Daxili audit təsərrüfat subyektinin rəhbərliyinin göstərişi (sifarişi) ilə təşkilat və təsərrüfat subyektinin tərkibində onun daxili sənədləri ilə tənzimlənən maliyyə-təsərrüfat fəaliyyətinin qəbul edilmiş mühasibat uçotu qaydalarına uyğunluğunun və idarəetmə prinsiplərinin səmərəliliyinin yoxlanılması sistemidir.

Daxili auditin məqsədi uçot siyasəti də daxil olmaqla, təşkilatın iqtisadi siyasətinə ekspert rəyinin verilməsindən və bütün struktur bölmələrinin həyata keçirdiyi təşkilatdaxili nəzarətin səviyyəsini qiymətləndirməsindən ibarətdir. Başqa sözlə, daxili audit daha geniş və müasir anlamda nəzarət xarakterli vəzifələrindən əlavə, iqtisadi təhlil, maliyyə strategiyasının müəyyənləşdirilməsi, bazar münasibətlərinin araşdırılması, idarəetmə üzrə məsləhətləri də daxil olmaqla geniş əhatə dairəsinə malikdir. Lakin rəqəmsal iqtisadiyyatın əsası olan robotlaşma, süni intellekt və bulud texnologiyası tətbiqi şəraitində daxili auditin məqsədi onun nəzəri və praktiki problemlərini, inkişaf qanunauyğunluqlarını müntəzəm şəkildə nəzərdən keçirmək, ümumiləşdirmək, optimal idarəetmə qərarlarının qəbul edilməsi üçün müasir tələblərə uyğun daha da təkmilləşdirilməsi yollarını elmi baxımından əsaslandırmaqdan ibarətdir.

Daxili audit üçün parametrlər sisteminin layihələndirilməsi çox mühüm problemdir və bu zaman layihələndiriləcək reallığın məzmunu, yəni bazar iqtisadiyyatı şəraitində daxili auditin qarşısında duran vəzifələri nəzərə alınmalıdır. Daxili audit bir-biri ilə əlaqəli iki bölməyə bölünür: daxili auditin nəzəri və metodoloji əsasları və biznes fəaliyyətinin əsas proseslərinin auditinin metodologiyası.

Birinci bölmədə daxili auditin mahiyyəti, onun inkişaf texnologiyası və konsepsiyası, daxili audit xidmətinin idarə edilməsi, fəaliyyət sahələri və əsas istiqamətləri, iri həcmli məlumatlarının işlənməsi xüsusiyyətləri və daxili auditin prioritet elementləri vurğulanır.

İkinci bölmədə audit təcrübəsini təsvir edərkən mühasibat uçotu hesablarının qrupları üzrə qalıqların və təsərrüfat əməliyyatlarının ayrıca auditini nəzərdə tutan tsiklik yanaşmadan istifadə olunur. Təsərrüfat əməliyyatlarının hər bir dövrünün ayrıca yoxlanılmasına baxmayaraq, auditor onları bir-biri ilə qarşılıqlı əlaqədə yoxlayır ki, bu da kompleks yoxlamaları səmərəli həyata keçirməyə və müəssisənin maliyyə-təsərrüfat fəaliyyətini hərtərəfli qiymətləndirməyə imkan verir.

AUDIT 2026, 2 (52), səh. 5-11.

AUDIT 2026, 2 (52), pp. 5-11.

АУДИТ 2026, 2 (52), стр. 5-11.

Daxili audit təşkilatın daxilində onun şöbəsi - daxili audit xidməti tərəfindən həyata keçirilən nəzarət fəaliyyətidir. Daxili auditin funksiyalarına daxili nəzarət sisteminin adekvatlığının və effektivliyinin monitorinqi daxildir. Onun fəaliyyəti daxili sənədlərlə tənzimlənir [7].

Daxili auditin effektivliyi auditor prosedurlarını modifikasiya etməyə və (və ya) azaltmağa kömək etsə də, bu prosedurları ümumiyyətlə aparmamaq olmaz. Auditor, maliyyə hesabatlarında ciddi təhriflərə yol verilməsi risklərinin müəyyən edərək qiymətləndirilməsi, eləcə də auditor prosedurlarının işlənilib hazırlanması və icrası üçün kifayət edən həcmdə daxili auditin işini tədqiq edərək dəyərləndirməlidir. Xarici auditorun daxili auditin işinə istinad edəcəyi təqdirdə o, daxili audit funksiyalarının effektivliyini qabaqcadan qiymətləndirməlidir.

Daxili auditin obyektivliyinin və müstəqilliyinin təmin edilməsi üçün o, təşkilati struktura görə direktorlar şurasının təbəçiliyində olmalıdır. Bu halda onun funksional çərçivələri də genişlənir, çünki bu halda nəzarət səlahiyyətləri təkcə əməkdaşların yox, həm də yüksək idarəedici heyətin, o cümlədən təşkilat rəhbərinin də işinin yoxlanılmasını ehtiva edir. Daxili auditə qarşı irəli sürülən müstəqillik meyarlarını iqtisadi subyektin rəhbəri müəyyən edir. Bu meyarlara, təşkilata münasibətdə əmlak, maliyyə, qohumluq mənafelərinin və ya hər hansı digər mənafeyin mövcud olmaması ilə bağlı irəli sürülən tələblər aid ola bilər. Ali idarəetmə orqanı səhmdarların (təsisçilərin) yığıncağı tərəfindən seçilən təftiş komissiyasının üzvlərinə münasibətdə normativ-hüquqi aktlarla təftiş komissiyasının müstəqilliyinin təmin olunması üçün ayrıca tələblər müəyyən edilir.

Təftiş komissiyasının üzvlərinin (müfəttişin) seçilməsi zamanı direktorlar şurasının (müşahidə şurasının) üzvlərinə və ya cəmiyyətin idarəetmə orqanlarında digər vəzifə tutan şəxslərə məxsus olan səhmlər səsvermədə iştirak edə bilməz.

Daxili auditin təkmilləşdirilməsi istiqamətləri

Təsərrüfat fəaliyyətinin genişlənməsi, biznes strukturlarının işinin təkmilləşdirilməsi dövlət idarəetmə sisteminin də inkişafını zəruriləşdirir. Təkrar istehsal proseslərinin tənzimlənməsi cəmiyyətdə optimal tarazlığın həyata keçirilməsi və təsərrüfat kompleksinin inkişafında səmərəli münasibətlərin formalaşmasının təmin edilməsi üçün yeni imkanlar yaradır. Əhaliyə, biznes qurumlarına və ictimai təşkilatlara dövlət xidmətlərinin göstərilməsi sistemi xüsusilə inkişaf edir. Cəmiyyətdə həyatın yeni keyfiyyətinin yaradılması, təsərrüfat və ictimai həyatın tənzimlənməsi proseslərinə düzəliş etmək imkanı yaradan biznes mühitinin formalaşdırılması auditin daha çevik və yeni xidmətlər göstərməsini ön plana çəkir [11].

Rəqəmsal iqtisadiyyatın müasir konsepsiyası rəqəmsal iqtisadi-riyazi modellərin geniş yayılmasını tələb edir. Sosial-iqtisadi sistemlərin keyfiyyət dəyişikliklərinin kəmiyyətə interpretasiyası və onların aradan qaldırılması yolları üçün iqtisadi-riyazi alətlərdən istifadənin müəyyən çətinlikləri ola bilər. Yeni şəbəkə texnologiyalarının mənimsənilməsi şəraitində iqtisadi obyektlərin qarşılıqlı təsir mexanizmlərinin və rəqəmsal platformaların parametrlərinin öyrənilməsi və innovativ inkişafın digər məsələlərinin həlli zamanı imitasiya modelləşdirilməsi imkanlarına diqqət yetirmək lazım gəlir.

Rəqəmsal audit müxtəlif yönümlü materialların çoxsaylı yoxlamalarını, təhlükəsizlik, hələ əməkdaşlar haqqında məlumatların qiymətləndirilməsini də həyata keçirməlidir. Belə yanaşma ənənəvi audit fəaliyyətində keyfiyyət və elektron-texniki imkanların yüksəkliyi ilə seçilir. Xüsusi hazırlanmış audit proqramları rəqəmsal auditin aparılması imkanlarını sürətləndirməklə yanaşı, informasiya kommunikasiya texnologiyaları sahəsindəki dərinləşməsinədə təsir edəcəkdir. Yeni rəqəmsal audit proqramları iş proseslərinin səmərəliliyinin qiymətləndirilməsinə və auditin təşkilinə öz töhfələrini verə bilər. Bu sabit proqramlar geniş texniki imkanlara malik olmaqla yanaşı, eyni zamanda uzaqdan nəzarət və monitorinq sistemini həyata keçirə bilər.

AUDIT 2026, 2 (52), səh. 5-11.

AUDIT 2026, 2 (52), pp. 5-11.

АУДИТ 2026, 2 (52), стр. 5-11.

Müvafiq proqramlar, xüsusilə də ərzaq təhlükəsizliyi sferasında yoxlamaları, qablaşdırma və nəzarətini məhsul qeydiyyatını və çəki yoxlamasını asanlaşdırar və kağız üzərində olan qeydiyyatlara ehtiyacları qaldırılmış olar. Xüsusi proqramlarla aparılan audit yekun nəticələrə dair menecerləri və məsul şəxsləri operativ məlumatlandırmaqla, iş prosesindəki nöqsanların qısa zamanda düzəldilməsinə xidmət edə bilər [9].

Y E K U N

Tədqiqat göstərir ki, daxili audit dinamik biznes mühiti və texnoloji innovasiyaların təsiri nəticəsində daim təkmilləşməkdədir. Əsas məqamlardan biri rəqəmsal transformasiyanın audit metodlarına və yanaşmalarına təsiri tendensiyasıdır.

Ümumiyyətlə, rəqəmsal auditin inkişafı üçün ciddi tədbirlər həyata keçirilməlidir. Bu tədbirlər hüquqi, normativ və tənzimləyici mexanizmləri əhatə etməlidir. Rəqəmsal auditin təşkili və inkişafı informasiyalı cəmiyyətin və elektron hökumətin quruculuğu prinsiplərinə uyğunlaşdırılmalıdır. Xüsusilə rəqəmsal auditin inkişafı müasir tələblərə uyğunlaşan strateji yol xəritəsinin hazırlanmasını zəruriləşdirir. Belə ki, müasir rəqəmsal audit artıq ənənəvi audit fəaliyyətinin çıxmaqla daha çox strateji məqsədlərə xidmət etməlidir. Belə məqsədlər ölkənin sosial-iqtisadi inkişafının təmin edilməsi, informasiya cəmiyyətinin qurulması, maliyyə-təsərrüfat fəaliyyətinin şəffaflaşdırılması kimi mühüm məsələləri özündə ehtiva etməlidir.

İSTİFADƏ EDİLMİŞ ƏDƏBİYYAT SİYAHISI:

1. Azərbaycan 2020: Gələcəyə Baxış” İnkişaf Konsepsiyası”. Bakı, 2012. https://president.az/files/future_az.pdf
2. “Rəqəmsal transformasiya sahəsində İdarəetmənin Təkmilləşdirilməsi” haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı, Bakı, 27 aprel 2021, <https://president.az/-articles/21139>
3. “Azərbaycan Respublikasında auditor xidmətinin inkişaf konsepsiyası (2012-2020-ci illər)”. Bakı, 2012. https://audit.gov.az/Upload/Files/2019/AUDIT_KONSEPSIYA_2013.pdf
4. “Azərbaycan Respublikasında maliyyə xidmətlərinin inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi”. Bakı, 2016. http://economics.com.az/images/fotos/Kitablar/2020/Ymammadov_audit.pdf
5. Abbasov İ.M. “Audit”. Dərslik, Bakı, 2007, 490 s.
6. Hacıyev F.Ş. “Audit”. Dərslik, “Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti” Bakı, 2022. 450 s.
7. Hacıyev F.Ş., Babayev N.S. “Daxili audit” Dərs vəsaiti. “Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti” Bakı, 2026, 520 s.
8. Məmmədov Y.Ə. “Rəqəmsal İqtisadiyyat şəraitində auditin inkişaf xüsusiyyətləri”. Beynəlxalq elmi-ptaktiki konfransın materialları. Bakı, 2025.
9. Namazova C.B. “Audit”. Dərslik. Bakı, 2012, 292 s.
10. Тренды образования аудиторов в цифровой экономике. https://cah-rus.ru/files-/2019/auditor_9_2019.pdf
11. Соколова А.В. Цифровая экономика как двигатель более качественного внутреннего аудита. <https://cyberleninka.ru/article/n/tsifrovaya-ekonomika-kak-dvigatel-bolee-kachestvennogo-vnutrennego-audita/viewer>
12. Развитие аудита в мире цифровых технологий. https://phsreda.com/ru/article/74993/discussion_platform/2020
13. Федорцова В.А. Аудит в условиях цифровой экономики. [u/1067-science-journal-of-volsu-economics-2020-vol-22-2/finansy-bukhgalterskiy-uchet/1574-fedorcova-v-a-audit-v-usloviyakh-tsifrovoj-ekonomiki](https://science-journal-of-volsu-economics-2020-vol-22-2/finansy-bukhgalterskiy-uchet/1574-fedorcova-v-a-audit-v-usloviyakh-tsifrovoj-ekonomiki)
14. <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/23347/210671RuSum.pdf>

AUDIT 2026, 2 (52), səh. 5-11.

AUDIT 2026, 2 (52), pp. 5-11.

АУДИТ 2026, 2 (52), стр. 5-11.

Fazil Shohlat Hajiyeu,
D.Sc. (Econ.), Professor,
Azerbaijan State University of Economics (UNEC),
E-mail: fazilhaciyeu@yahoo.com
© F.Sh.Hajiyeu, 2026

FEATURES OF ORGANIZING INTERNAL AUDIT IN THE DIGITAL ECONOMY

ABSTRACT

The purpose of the research is to examine the theoretical and methodological aspects of internal audit as one of the areas for the development of internal control under the conditions of the digital economy. The article examines existing scholarly approaches to the specific features of organizing internal audit in the context of digitalization, as well as the requirements imposed by the digital economy.

The methodology of the research – the study employs a systems approach, analysis, and generalization of theoretical perspectives presented in the scholarly works of various researchers.

The practical importance of the research – the findings of the study can be used to address current problems related to the organization, digitalization, development, and promotion of internal audit in the Republic of Azerbaijan.

The results of the research – the methodological foundations of digital internal audit have been substantiated, and the functions and role of internal audit as an integral component of the internal control system under modern conditions have been identified. The advantages of conducting digital audits have been examined, and the development of a strategic roadmap for the advancement of internal audit has been proposed.

The originality and scientific novelty of the research – the study develops contemporary perspectives on the distinctive features of organizing digital internal audit. Drawing on the scholarly works of various researchers and existing legislation, the study identifies well-founded mechanisms for addressing the problems under consideration and proposes relevant methodological approaches.

Keywords: digital economy, internal audit, risk management, audit, information security.

AUDİT 2026, 2 (52), səh. 5-11.
AUDIT 2026, 2 (52), pp. 5-11.
АУДИТ 2026, 2 (52), стр. 5-11.

*Гаджиев Фазиль Шохлят оглы,
доктор экономических наук, профессор,
Азербайджанский Государственный
Экономический Университет (UNEC),
E-mail: fazilhaciye@yaho@.com
© Гаджиев Ф.Ш., 2026*

ОСОБЕННОСТИ ОРГАНИЗАЦИИ ВНУТРЕННЕГО АУДИТА В ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКЕ

Р Е З Ю М Е

Цель исследования – изучение теоретико-методологических аспектов внутреннего аудита как одного из направлений развития внутреннего контроля в условиях цифровой экономики. В статье исследованы существующие научные подходы к особенностям организации внутреннего аудита в условиях цифровизации, а также требования, обусловленные развитием цифровой экономики.

Методология исследования – системный подход, анализ и обобщение теоретических взглядов, представленных в научных трудах различных исследователей.

Практическая значимость исследования – результаты исследования могут быть использованы при решении актуальных проблем, связанных с организацией, цифровизацией, развитием и стимулированием внутреннего аудита в Азербайджанской Республике.

Результаты исследования – обоснованы методологические основы цифрового внутреннего аудита, определены функции и роль внутреннего аудита как неотъемлемого компонента системы внутреннего контроля в современных условиях. Рассмотрены преимущества проведения цифрового аудита и предложена разработка стратегической дорожной карты развития внутреннего аудита.

Оригинальность и научная новизна исследования – сформированы современные подходы к особенностям организации цифрового внутреннего аудита. На основе научных трудов различных исследователей и действующего законодательства определены обоснованные механизмы решения рассматриваемых проблем и предложены соответствующие методологические подходы.

Ключевые слова: цифровая экономика, внутренний аудит, управление рисками, аудит, информационная безопасность.

*Məqalə redaksiyaya daxil olmuşdur:
24.02.2026
Təkrar işlənməyə göndərilmişdir:
13.04.2026
Çapa qəbul olunmuşdur: 21.05.2026*

*Дата поступления статьи в
редакцию: 24.02.2026
Отправлено на повторную
обработку: 13.04.2026
Принято к печати: 21.05.2026*

*The date of the admission of the article
to the editorial office: 24.02.2026
Send for reprocessing: 13.04.2026
Accepted for publication: 21.05.2026*